

2017 metų Lietuvių kalbos dienų Šiauliuose atgarsiai

Nuo vasario 16-osios iki kovo 11-osios vykusiuose Lietuvių kalbos dienų renginiuose aktyviai dalyvavo ir šiauliečiai. Šiaulių švietimo ir kultūros įstaigos ta proga surengė apie 60 įvairių renginių.

Kovo 10 dieną gražiausių lietuviškų žodžių rinkimais ir trispalvės sudėliojimu Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje baigtas Lietuvių kalbos dienoms skirtas renginių ciklas. Tris savaites bibliotekoje vyko daug gražių, prasmingų parodų, konkursų, susitikimų, akcijų.

Prisidėdama prie lietuvių kalbos prestižo ir sklaidos pasaulyje, biblioteka kvietė lankytojus ir vietos bendruomenę rašyti gražiausius lietuviškus žodžius ant geltonos, raudonos ir žalios spalvos popieriaus lapelių. Iš jų kovo 11-osios išvakarėse buvo sudėliota Lietuvos vėliava. Iš viso pasiūlyta per 300 žodžių. Gražiausiais žodžiais išrinkti šie: meilė, myliu (62), ačiū (45), Lietuva (43), mama (32), laisvė (18), tėvynė (16).

Bibliotekos lankytojai noriai dalyvavo ir Dailės rašymo akcijoje. Vaikai ir suaugusieji perrašė jiems patikusius posmus iš prof. Kazimiero Župerkos sudarytos knygos „Sielos Tėvynė – kalboj“ (Šiauliai: Šiaulių universitetas, 1997). Konkurso ženklų pažymėtuose popieriaus lapuose prisiminimui liko kaligrafiškai išvedžioti S. Parulskio, A. Miškinio, M. Martinaičio ir kitų poetų tekstai apie kalbą, tėvynę.

Beveik visą mėnesį buvo galima susipažinti su bibliotekoje saugomais unikaliais XX a. I pusės lietuvių kalbos vadovėliais ir skaitymo elementoriais. Vaikų literatūros skyrius kartu su Šiaulių universiteto Lietuvių kalbotyros, literatūros ir komunikacijos katedra vasario 23 d. organizavo šeimų vakarą „Lietuviški elementoriai – iš kartos į kartą“, kuriame dalyvavo ir prisiminimais apie ano meto mokyklą ir mokyklines knygas dalijosi Elena Marcelionienė (vadovėlių autorė) ir Milda Pesliakienė iš Vilniaus, Šiaulių universiteto prof. Danutė Klumbytė, prof. Džiuljeta Maskuliūnienė ir daugiau svečių. Pašnekiesiui iliustruoti buvo surengta spaudinių paroda „Elementoriai – pirmoji gyvenimo mokykla“ ir Arvydo Skėrio fotografijų paroda „Tarpukario vaikai mokykloje“, veikė ekspozicija „Mano mielas mokyklinis suolas“.

Minimu laikotarpiu buvo surengta nemažai bendrų renginių su švietimo įstaigomis. Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos mokiniai dalyvavo edukacinėje programoje su detektyvinėmis užduotimis „Miglovara ir Šiauliai“, o lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ bendruomenė bibliotekoje surengė tautiniais rūbais aprengtų lėlių parodą. Šiaulių miesto gimnazistai išbandė jėgas protų kovose „Ant liežuvio galo...“, kurias inicijavo bibliotekos klubas „Jaunimo erdvė“. Daugiausia klausimų buvo pateikta apie lietuvių kalbą ir kitas pasaulio kalbas. Gimnazistams teko pasukti galvą, kol suprato, koks dabartinis sporto terminas K. Sirvydo „Trijų kalbų žodyne“ turėjo reikšmę „nuodėmė“, ką reiškia žodis tyla, pavartotas patarlėje „Tyla – gera byla“.

Vienas svarbiausių Lietuvių kalbos dienų renginių, vykusių bibliotekoje, – Lietuvos kalbininko, stilistikos mokslo kūrėjo, Šiaulių universiteto profesoriaus emerito Kazimiero Romualdo Župerkos 80-mečiui skirti „Tekstų skaitymai“, surengti kartu su universiteto lituanistais. Į renginį gausiai susirinkusiems klausytojams (kolegoms, bičiuliams, studentams ir miesto žmonėms) profesorius skaitė paskaitą „Apie lietuvių charakterio ir kalbėsenos savitumą“. Kalbininko nuomone, tikrasis charakteris, kaip ir bet kuris kitas nekalbinis

reiškiny, atsispindi kalboje. Tekstuose jis pastebėjęs kelis būdingesnius lietuvių bruožus, tokius kaip lyriškumas, santūrumas, humoro jausmas.

*****

Šiauliečiai visada aktyviai susirenka į Nacionalinio diktanto konkursą. Šiomet diktantą rašyti kvietė ne tik Šiaulių miesto savivaldybė, bet ir Povilo Višinskio viešoji biblioteka, Savivaldybės viešoji biblioteka, diktantą savo mokykloje rašė „Romuvos“ progimnazijos mokiniai.

*****

Šiaulių miesto savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vyko popietės „Gimtoji kalba – žmogaus garbė“, „Kalba gimtoji lūposna įdėta“, „Iš gimtosios kalbos versmės“, viktorina „Myliu gimtąją kalbą“, organizuoti susitikimai su kalbininkais, teminės parodos.

*****

lietuviybės puoselėjimo Lietuvoje ir Latvijoje.

Šiaulių „Aušros“ muziejaus Chaimo Frenkelio viloje vyko Lietuvių kalbos dienoms skirtas renginys – Šiaulių universiteto prof. Giedrės Čepaitienės paskaita „Kalbininko Jono Jablonskio veikla Mintaujoje ir Šiauliuose“. Renginys organizuotas Šiaulių „Aušros“ ir Gederto Eliaso Jelgavos istorijos ir meno muziejų surengtoje tarptautinėje parodoje „Nepriklausomų valstybių – Lietuvos ir Latvijos – kūrėjai Mintaujos gimnazijoje“, kurioje svarbi vieta skirta žymiajam Lietuvos kalbininkui Jonui Jablonskiui, daug prisidėjusiam prie lietuvių kalbos,

*****

Daugybė viktorinų, popiečių, konkursų, akcijų, paskaitų, susitikimų, parodų, žaidimų ir kitokių renginių, skirtų lietuvių kalbos prestižui didinti, lietuvių kalbos mokymosi motyvacijai stiprinti, vyko Šiaulių miesto ugdymo įstaigose.

Šiaulių Lieporių gimnazija jau daugelį metų organizuoja Šiaulių apskrities moksleivių raštingumo konkursą. Šiomet į konkursą susirinko beveik visų Šiaulių miesto mokyklų, Šiaulių regiono mokyklų, progimnazijų 5–6 klasių ir gimnazijų I–IV klasių mokiniai. Kasmet konkurse dalyvauja Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazijos, Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazijos, Meškuičių gimnazijos raštingiausi mokiniai. Šiomet Lieporių gimnazija sulaukė svečių ir iš Pakruojo rajono Rozalimo pagrindinės mokyklos, Akmenės rajono Ventos gimnazijos, Bazilionų mokyklos-daugiafunkcio centro, iš viso – 124 dalyvių. Gimnazija atrinko po vieną raštingiausią 5, 6, 7, 8, I, II, III, IV klasių mokinį, kurie varžėsi savo klasių grupėse. Mokinių rašybos ir skyrybos įgūdžiai buvo tikrinami testu (rišliame tekste mokiniai įrašė raides, sudėjo skyrybos ženklus).

*****

Šiaulių logopedinės mokyklos Ikimokyklinio ugdymo skyriuje įvyko vienas iš integruotos kalbos ugdymo savaitės renginių – rytmetys „Žodį žinosiu – kelią surasiu“. Vaikams buvo paruoštos nuotaikingos kalbos ugdymo užduotys: perskaityti paslaptinę laišką ir žemėlapi, rasti pasislėpusias raides ir žodžius, išspręsti galvosūkius, nukeliauti per upes, miškus ir pievas į svečius, draugiškai surinkti dėlionę ir pasidalyti prizus.

Pradinio ugdymo mokytojos su savo ugdytiniais įgyvendino projektą „Mano gimtinė – Lietuva“, skirtą Lietuvių kalbos kultūros metams ir Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti. 1–4 klasių mokiniai sausio–vasario mėn. mokėsi lietuvių poetų J. Degutytės, A. Matučio, R. Skučaitės, V. Nemunėlio, Just. Marcinkevičiaus eilėraščių apie gimtinę, deklamavo juos raiškiojo skaitymo konkurse „Aš tikrai myliu Lietuvą“, taip pat nurašė gražiausius kūrinius apie gimtinę ir dalyvavo Dailiojo rašto konkurse.

Vasario 27–kovo 3 dienomis mokykloje vyko Lietuvių kalbos savaitės „Aplėbk ir priglausk lietuvišką žodį“ renginiai. Mokiniai rašė pačius gražiausius lietuviškus žodžius, nugalėjo žodis *meilė*. Mokinių užrašyti žodžiai buvo išausti žodžių juostoje, kurią audė ne tik 5–10 klasių mokiniai, bet ir visa mokyklos bendruomenė, svečiai – Telšių Naujamiesčio mokyklos mokiniai ir mokytojai. Mokyklos penktokai ir šeštokai varžėsi viktorinoje „SMS gimtajai kalbai“, vyko dailiojo rašymo konkursas „Rašom“. Visi dalyviai buvo apdovanoti

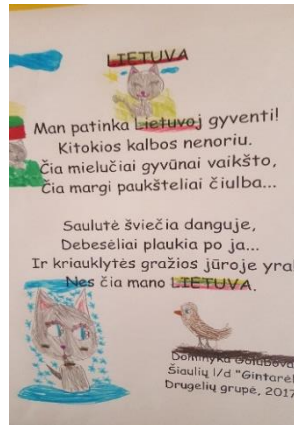
padėkos raštais.

*****

Lietuvių kalbai skirti renginiai neaplenkė ir mažųjų šiauliečių. Lopšelyje-darželyje „Žirniukas“ vyko projektas „Aš lietuviškai kalbu“, kurio metu vaikai kartu su auklėtojomis žaidė kalbinius žaidimus, vaidino, sekė pasakas, mokėsi gražių lietuviškų žodžių.

*****

„Tėvų vaidmuo ugdant vaikų kalbą“. 4–7 metų vaikučiai ir jų tėveliai dalyvavo konkurse „Gražiausi žodžiai Lietuvai“.

*****

Vaičiūnienė, N. Budinienė. Mokinių grupėje nugalėjo A. Meidutė, L. Damkutė ir G. Vaičiūnas.

Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijoje prigijo gražus renginys – Diktanto, skirto Tarptautinei gimtosios kalbos dienai paminėti, konkursas. Jame dalyvauja 1–8 klasių mokinių tėvai, seneliai, 5–8 klasių mokiniai. Ir šiemet į progimnazijoje vykstančią gimtosios kalbos šventę susirinko gausus būrys lietuvių kalbos mylėtojų. Dalyviai rašė diktantą „Knyga“. Ištaisiusios darbus, lietuvių kalbos mokytojos paskelbė laimėtojus. Tėvelių grupėje laimėjo L. Karazijienė, V.

*****

„Romuvos“ progimnazijos šeštokai ir septintokai dalyvavo mokytojos Mildos Viltrakienės sumanytame renginyje „Auginkime žodį“, skirtame Kalbos kultūros metams. Popietę Eduardo Mieželaičio eilėmis „Lietuviški žodžiai“ pradėjo miesto meninio skaitymo konkurso prizininkė Paulina Juškaitė. Po to burtų keliu mokiniai išsiskirstė į komandas, kurių laukė įvairios užduotys. Mokiniai rašė SMS gimtajai kalbai, taisė kalbos kultūros klaidas, lenktyniavo, kas daugiau prisimins patarlių ir priežodžių, nes tautosaka – taisyklingos kalbos lobynas. Daug emocijų sukėlė užduotis

teisingai pavadinti gentainius. Dar įdomiau buvo, kai reikėjo nevertotinus žodžius „išskraidinti“. Komandų pasiūlyti gražiausi ir linksmiausi lietuviški žodžiai pražydo „pavasarinėje pievoje“. Po komisijos paskelbtų rezultatų ir padėkų įteikimo renginio vedėjos linkėjo, kad žodžiai skleistųsi kaip žiedai.

*****

Kovo 2 dieną Vinco Kudirkos progimnazijoje vyko 5–6 klasių mokinių kalbos kultūros varžytuvės, skirtos Lietuvių kalbos kultūros metams paminėti. Tarp penktokų varžytuvių nugalėtojomis tapo Eva Linkutė, Guostė Janušauskaitė, Danielė Juškaitė, o tarp šeštokų geriausiai pasirodė Dovydas Bartkus, Viltė Aleksandravičiūtė ir Emilija Gulevskytė. Pasibaigus varžytuvėms, organizatoriai sveikino varžytuvių dalyvius ir nugalėtojus, linkėjo mylėti, puoselėti ir turtinti savo gimtąją kalbą.

R. V. Emersonas sakė: „Kalba – tai miestas, į kurio statybas kiekvienas žmogus, gyvendamas žemėje, atneša savo akmenį.“ Lietuvių kalbos dienų dalyviai taip pat dalyvauja „kalbos miesto statybose“, taip prisidedami prie savo gimtosios kalbos stiprinimo ir kūrimo.

Parengta pagal įstaigų pateiktą informaciją.
